

Met nieuw ras meer verdienen

**Eerst resistentie kiezen, dan
beste financiële opbrengst**

De aanbevelende rassenlijst voor 2013 telt vier nieuwe enkel rhizomanie-resistente **suikerbietenrassen** en drie nieuwe cysteaaltjes-resistente rassen.

FOTO: MARK PASVEER

SUIKERBIENTELERS hebben voor komend seizoen de keus uit zeven nieuwe, weer betere suikerbietenrassen. De hoogste nieuwkomer in het rhizomanie-segment op de rassenlijst haalt maar liefst een 4 procent hogere opbrengst dan het hoogst scorende ras van vorig jaar. Bij de aaltjes-resistente rassen is het verschil nog groter. Tussen het beste ras van vorig jaar en de hoogste nieuwkomer zit een verschil in financiële opbrengst van 5 procent. Bij de bietenprijs van vorig jaar is dat meer dan €200 per hectare.

Telers die aangewezen zijn op rhizoctonia-resistente rassen maken pas op de plaats qua genetische vooruitgang. Voor het tweede jaar op rij zijn er geen nieuwe rassen in dit segment. Er zijn ook geen nieuwe, veelbelovende rassen in onderzoek.

In het segment met enkel rhizomanie-resistentie scoort Corvinia van kweker KWS het hoogst, met ➔

1. Vier nieuwe rhizomanie-resistente suikerbietenrassen op de rassenlijst

overzicht van eigenschappen bij rhizomanie-resistente suikerbietenrassen, bepaald op proefvelden zonder besmetting met rhizoctonia en zonder bietencysteaaltjes

rasnaam/rubricering ¹	waardering			verhoudingsgetallen (gem. 2009-'12) ²						
	vroegheid grondbedekking	kophoogte ³	meegeleverde grond ³	K+Na	aminoN	suikergehalte	WIN	wortelopbrengst	suikeropbrengst	financiële opbrengst ⁴
rassenlijst 2013										
A Sandra KWS	7,5	M	H	98	97	99	100	103	102	102
A Sabrina KWS	7	M	M	98	98	99	100	103	101	101
A Rhino	9	M	M	99	92	98	100	102	102	101
A Fernanda KWS	6,5	M	L	107	116	101	100	97	98	99
A Bernadetta KWS	6	M	M	98	114	105	100	93	97	99
B Coyote	7,5	M	M	99	90	99	100	101	100	99
B Heron	8	M	M	101	93	99	100	101	101	99
B Rosabelle	8	M	M	100	90	99	100	100	99	98
B Rosagold	7,5	M	M	99	93	98	100	100	99	98
N Corvinia	6	M	M	95	103	100	100	106	106	106
N Excellenta KWS	7	M	L	100	99	103	100	98	101	103
N Hannibal	7,5	M	L	91	98	104	101	94	98	101
N Haydn	8	M	M	95	82	99	100	101	102	101
na 2 jaar CGO⁵										
BTS 182 (BTS 460)	6	M	M	96	103	100	100	106	106	106
BTS 178 (BTS 630)	5	M	L	92	94	102	101	100	103	104
ST 12102 (Bosch)	8,5	M	M	90	90	99	100	103	103	104
1K228 (Hollandia KWS)	7,5	L	M	102	105	105	100	96	100	103
SR 531 (Kodiak)	7,5	M	L	89	101	104	101	96	100	103
ST 12007 (Connery)	6,5	M	L	90	99	99	100	103	103	103
SR 532	7,5	M	L	98	93	103	100	97	100	102
MK 4013	8,5	M	M	95	84	100	100	101	101	101
BTS 167 (BTS 880)	6,5	M	M	99	127	103	100	97	101	101
1K245 (Cornelia KWS)	6	M	L	100	103	101	100	99	100	101
1K251 (Herma KWS)	7	M	M	100	111	104	100	95	98	100

Hoge cijfers betekenen in het algemeen een gunstige waardering van de betrokken eigenschap, behalve bij de bca-toets, K+Na en aminoN. ¹ rubricering in de rassenlijst: A = algemeen aanbevolen ras; N = nieuw aanbevolen ras; B = beperkt aanbevolen ras. ² 100 = gemiddelde van de A- en N-rassen uit de rassenlijst 2012. Daarbij is rekening gehouden met de nieuwe koptarraregeling. ³ kophoogte: L = laag, M = gemiddeld en H = hoog boven de grond; meegeleverde grond: L = weinig, M = gemiddeld en H = veel. ⁴ uitgangspunten voor berekening financiële opbrengst: 80 ton bieten met 17 % suiker, 6 % meegeleverde grond, 10,0 mmol aminoN en 40,0 mmol K + Na per kilo biet. ⁵ CGO: cultuur- en gebruikswaardeonderzoek. bron: CSAR en IRS

De officiële rassenlijst telt dertien rassen. Het IRS-rassenbulletin vermeldt tevens rassen in onderzoek.

2. Drie nieuwe aaltjes-resistente rassen op de rassenlijst

overzicht van eigenschappen bij suikerbietenrassen met resistentie tegen bietencystealtjes, bepaald op proefvelden met of zonder bietencystealtjes¹

rasnaam en rubricering ²	waardering				verhoudingsgetallen (gem. 2009/'12) ³									
	bca-toets ⁴	vroegheid grondbedekking	kophoogte ⁵	meegeleverde grond ⁶	K+Na	aminoN	suikergehalte	WIN	zonder bietencystealtjes			met bietencystealtjes		
								wortelopbrengst	suikeropbrengst	financiële opbrengst ⁷	wortelopbrengst	suikeropbrengst	financiële opbrengst ⁷	
rassenlijst 2013														
A Amalia KWS	7	6	L	M	96	85	103	101	97	100	101	98	101	102
A Bantam	8	9	H	M	101	98	99	100	104	103	102	102	101	101
A Constantina KWS	7	6,5	M	M	102	106	102	100	95	96	98	97	99	100
B Theresa KWS	7	6,5	M	M	102	111	101	100	98	98	99	98	99	99
B Bever	8	9	M	M	99	100	96	100	106	102	99	105	100	98
N Alexina KWS	6	8,5	M	L	98	93	101	100	105	106	107	103	105	107
N Finola KWS	6	6	M	M	97	86	101	100	99	100	101	101	103	104
N Gandhi	8	8,5	M	H	98	98	96	100	107	104	101	107	103	102
na 2 jaar CGO⁸														
1K210 (Lisanna KWS)	7	8	M	M	93	82	99	100	112	111	112	111	109	109
ST 15132 (Adler)	7	9	M	M	98	98	97	100	112	110	108	110	107	106
Floretta KWS (OK145)	6	8	L	L	101	92	101	100	102	103	104	102	104	105
1K202 (Vienetta KWS)	6	8,5	L	M	99	82	99	100	106	105	105	103	102	102
SN 514 (Biscay)	7	8	L	M	98	99	101	100	103	104	105	99	99	99
gem. van de vatbare rassen	10	8	M	M	103	84	98	100				96	94	93

Hoge cijfers betekenen in het algemeen een gunstige waardering van de betrokken eigenschap, behalve bij de bca-toets, K+Na en aminoN. ¹ De cijfers voor meegeleverde grond, suikergehalte, K+Na en aminoN zijn een gemiddelde van de proefvelden met en zonder besmetting. Vroegheid grondbedekking en kophoogte zijn alleen bepaald op proefvelden zonder besmetting. De resistentie tegen bietencystealtjes is partieel, dat wil zeggen dat bij gebruik van deze rassen er nog wel vermeerdering van bietencystealtjes kan optreden. ² rubricering in de rassenlijst: A = algemeen aanbevolen ras; N = nieuw aanbevolen ras; B = beperkt aanbevolen ras. ³ 100 = gemiddelde van de A- en N-rassen uit de rassenlijst 2012. ⁴ relatief aantal cysten in een klimaatkamertoets (10 = gemiddelde van de vatbare rassen; gemiddelde van 2009-2012). ⁵ kophoogte: L = laag, M = gemiddeld en H = hoog boven de grond. ⁶ meegeleverde grond: L = weinig, M = gemiddeld en H = veel. ⁷ uitgangspunten voor berekening financiële opbrengst: 80 ton bieten met 17 % suiker, 6 % meegeleverde grond, 10,0 mmol aminoN en 40,0 mmol K + Na per kilo biet. ⁸ CGO: cultuur- en gebruikswaardeonderzoek. bron: CSAR en IRS

De lijst is uitgebreid met drie nieuwe rassen, er zijn geen rassen afgevoerd. Alle rassen zijn partieel resistent, waardoor aaltjes zich nog wel vermeerderen.

een verhoudingsgetal van 106 voor financiële opbrengst. Ter vergelijking: het ras Sandra KWS dat na herrekening voor de nieuwe koptarreregeling vorig jaar het hoogst scoorde, zit nu op een verhoudingsgetal van 102. De rasverbetering gaat snel, na een paar jaar op de lijst zijn rassen al ingehaald door nieuwe, betere rassen. De levensduur van een bietenras is daardoor beperkt. Het ras Coyote dat in 2007 als hoogste nieuwe ras binnenkwam, houdt

Blinker door nieuwe rhizomanie-variant. Sandra KWS heeft een aanvullende resistentie. FOTO: MARK PASVEER

het met zes jaar op de lijst weliswaar lang vol, maar scoort inmiddels een relatieve opbrengst van 99.

Corvinia kenmerkt zich door een hoge wortelopbrengst. De tweede nieuwkomer Excellenta KWS heeft een hoog suikergehalte. De twee andere nieuwe rassen zijn afkomstig van het Duitse bedrijf Strube, die daarmee voor het eerst bietenrassen op de officiële Nederlandse rassenlijst heeft. Hannibal heeft een hoog suikergehalte en Haydn een hoge suikeropbrengst. Het IRS-rassenbulletin noteert twee veelbelovende bietenrassen van het Amerikaanse bedrijf Betaseed, een nieuwkomer op de Nederlandse markt. Deze rassen zijn nog maar twee jaar onderzocht en beperkt leverbaar.

In het segment bietencystealtjes-resistente rassen zijn Alexina KWS, Finola KWS en Gandhi van Strube nieuw. Opvallend: de opbrengst van deze rassen komt steeds dichterbij die van rassen die niet aaltjes-resistent zijn. IRS-onderzoeker Noud van Swaaij meldt dat het verschil onder niet-besmette omstandigheden nog maar 5 procent is. Het advies blijft om pas vanaf een besmetting van 150 eieren/larven van het witte bietencystealtje een resistent ras te zaaien. Nieuw is het advies om bij besmetting met gele bietencystealtjes vanaf 75 eieren/larven per 100 milliliter grond een resistent ras in te zetten.

Bieten voor bewaring. In rassenonderzoek zijn bewaarverliezen niet meegenomen. FOTO: KOOS GROENEWOLD

In het rhizoctonia-segment staan geen nieuwe rassen op de lijst. Telers hebben nog maar de keuze uit twee rassen: Isabella KWS en Arrival. Alleen Isabella KWS heeft de status algemeen aanbevolen ras.

Keus niet zo moeilijk

Het is voor bietentelers niet zo moeilijk het geschikte suikerbietenras te kiezen. Het belangrijkste is bepalen of een aanvullende resistentie nodig is. Voor percelen met kans op rhizoctonia is de keus beperkt tot een van de rhizoctonia-resistente rassen. Dit speelt vooral in het oostelijk en zuidoostelijk zandgebied, in totaal bijna een kwart van het areaal.

Voor percelen besmet met bietencyste-aaltjes is voor een zekere opbrengst een ras met bietencyste-aaltjes-resistentie nodig. Ruim 40 procent van het bietenareaal is min of meer besmet met witte of gele bietencyste-aaltjes. Bij de helft ervan is de besmetting zo hoog dat inzet van een resistent ras loont.

De nieuwe variant van het rhizomanie-virus, het AYPR-virus, is nog niet in de rassenlijst opgenomen. Deze variant is vooral in de oude teeltgebieden en de Noordoostpolder aangetoond. Telers die weten of vermoeden dat dit virus in een perceel voorkomt kunnen kiezen voor het ras Sandra KWS. De klimaatkamertoets van het IRS toonde aan dat dit ras

3. Geen nieuwe rhizoctonia-resistente rassen

overzicht van eigenschappen bij rhizoctonia-resistente suikerbietenrassen, bepaald op proefvelden met een risico op rhizoctonia-besmetting¹

rasnaam/rubricering ²	waardering			verhoudingsgetallen (gem. 2009/'12) ³						
	vroegheid grondbedekking	kophoogte ⁴	meegeleverde grond ⁴	K+Na	aminoN	suikergehalte	WIN	wortelopbrengst	suikeropbrengst	financiële opbrengst ⁵
rassenlijst 2013										
A Isabella KWS	7,5	M	M	100	100	100	100	100	100	100
B Arrival	8,5	H	M	90	88	98	100	97	96	96
na 4 jaar CGO6										
Piranha	8,5	H	M	91	86	98	100	97	96	96
na 2 jaar CGO6										
1K248 (Wilhelmina KWS)	7,5	M	M	107	123	99	99	102	100	99

hoge cijfers betekenen in het algemeen een gunstige waardering van de betrokken eigenschap, behalve bij K+Na en aminoN. ¹ De cijfers in deze tabel zijn niet vergelijkbaar met de cijfers in de rhizomanie-tabel. De genoemde rassen zijn onderzocht op proefvelden waar een risico is op rhizoctonia-besmetting. De resistentie tegen rhizoctonia is partieel, dat wil zeggen dat bij ernstige rhizoctonia-besmetting ook bij deze rassen rotte bieten kunnen optreden. ² rubricering in de rassenlijst: A = algemeen aanbevolen ras; N = nieuw aanbevolen ras; B = beperkt aanbevolen ras. ³ 100 = gemiddelde van de A- en N-rassen uit de rassenlijst 2012. ⁴ kophoogte: L = laag, M = gemiddeld en H = hoog boven de grond; meegeleverde grond: L = laag, M = gemiddeld en H = hoog. ⁵ uitgangspunten voor berekening financiële opbrengst: 80 ton bieten met 17 % suiker, 6 % meegeleverde grond, 10,0 mmol aminoN en 40,0 mmol K + Na per kilo biet. 6) CGO: cultuur- en gebruikswaardeonderzoek. bron: CSAR en IRS

De resistentie van rhizoctonia-resistente rassen is partieel, bij zware druk kan toch schade optreden.

als enige op de lijst een aanvullende resistentie bezit. Nieuwe rassen met aanvullende rhizomanie-resistentie zijn onderweg.

Telers die kampen met rhizoctonia en bietencyste-aaltjes hebben een probleem, rassen met beide resistenties zijn er nog niet. Het IRS adviseert in zulke gevallen te kiezen voor een rhizoctonia-ras. In het onderzoek liggen wel rassen met beide resistenties.

Kies hoogste financiële opbrengst

Is de resistentiekeus gemaakt, dan is het ras met de hoogste financiële opbrengst de beste keus. De premie voor een hoog suikergehalte of bovengemiddelde tarrakorting vanwege veel aanhangende grond zijn in de financiële opbrengst verrekend. In extreme situaties kan een ras met een laag aminoN, met weinig meegeleverde grond of hoog suikergehalte een meerwaarde hebben. "Ook dan zal het verschil echter nooit groter zijn dan één punt in de financiële opbrengst", zegt Van Swaaij. "Na resistentiekeus telt de hoogste financiële opbrengst."

De lijst is ten opzichte van 2011 als gevolg van de aangepaste koptarraregeling van Suiker Unie flink door elkaar gegooid. Het betaalde bietgewicht neemt toe, het suikergehalte af. Voor rastypen met een kleine kop pakt de berekeningswijze slecht uit.

Nieuw is dat rassen voor de teelt op percelen met bietencyste-aaltjes niet meer in de lijst met enkel rhizomanie-resistente rassen staan. Het aantal te onderzoeken rassen werd te groot om nog betrouwbare proefvelden te kunnen aanleggen. Er is nu een aparte lijst met aaltjesresistente rassen in het Rasenbulletin van het IRS, waarbij onderscheid is gemaakt tussen wel en niet besmette omstandigheden.

Luuk Meijering